

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ РЕЗЕРВІВ БАНКУ

СЛУХІНА К.М., АСПИРАНТ*, ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Постановка проблеми у загальному вигляді. Формування та використання резервів в банку дозволяє захистити установу від ризиків через відображення можливого або вже зазаного рівня ризиків на вартість активів. Відповідно, економічний аналіз резервів, що уречевляють в собі деякі з ризиків банку, є необхідною складовою аналізу банківської установи. Часто аналіз резервів розглядається в контексті аналізу окремих операцій банку, при цьому виступаючи як оцінка рівня ризику. Наприклад, таку оцінку можна зробити при аналізі кредитів, цінних паперів тощо. Важливість таких напрямів аналізу відома давно, але питання виникає в тому чи можливо розглядаючи резерви як об'єкти, що регулюють вартість активів, здійснювати їх аналіз відокремлено від інших об'єктів аналізу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням впливу резервів на вартість активів присвячено багато наукових робіт, але вивчення резервів як об'єктів аналізу переважно здійснювалося в дисертаційних дослідженнях. Структурний аналіз резервів як напрям аналізу резервів вивчався в роботах Дячек С.М. та Ісаєнко А.Н [6]. Вивчення впливу резервів здійснювалося в роботі Дячек С.М. через розрахунок коефіцієнтів резервного захисту та резервозабезпеченості [4, с. 15], в роботі Русієвої І.Б. – резервного навантаження [10, с. 14]. Романова С.В. пропонувала розглядати показники резервів та аналогічні показники пов'язаних об'єктів обліку [9, с. 14]. У зарубіжній літературі більшість досліджень здійснюються в розрізі взаємозв'язку окремих видів резервів із вартістю бізнесу, рівнем прибутковості, ліквідністю, рівнем забезпеченості капіталом.

Мета і цілі статті. Узагальнивши напрацьовані вченими здобутки та врахувавши специфіку резервів банківської установи, визначимо чи можливо виявити та виміряти такий вплив. З цією метою сформуємо структуру резервів, яка дозволить виявити вплив ризиків в бухгалтерському обліку, а також врахуємо факт того, що резерви регулюють вартість активів.

---

* Науковий керівник: Семенченко Ю.К., к.е.н., доцент

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи аналіз резервів банку, слід розглянути два питання пов'язані із сутністю облікових резервів: особливості аналізу резервів, які є складовою балансової вартості активів та особливості групування резервів.

Особливістю аналізу резервів банку є їх роль у впливі на вартість активів. Оскільки резерви переоцінки та очікуваних або зазнаних збитків відображають частину вартості активу, що характеризує зміну вартості активу згідно змін в очікуваних грошових потоках, то аналіз резервів у відриві від об'єктів обліку, вартість яких регулюється резервом, не матиме жодної інформативності. Наприклад, зростання резервів саме по собі не дає достатньо знань про зміни в активах, оскільки зростання обсягу резервів може бути пов'язано як із зменшенням якості активів, так і суттєвим збільшенням обсягів активів, або двома причинами одразу. Відповідно аналіз резервів слід розглядати як в розрізі резервів, так і активів, вартість яких регулюють резерви.

Ще однією складністю аналізу резервів є те, що «ризик не є об'єктом бухгалтерського обліку, а в системі рахунків відображається інформація про факти господарської діяльності, спричинені його впливом» [3, с. 124]. Тобто не весь обсяг ризику відображається в обліку через застосування інших управлінських заходів по зниженню ризику. Тому розуміння резерву як уречевленого об'єкту ризику, допускає деякі спрощення в системі аналізу, що здійснюється на базі зовнішньої офіційної звітності.

Резерви, які формуються в бухгалтерському обліку банків, включають: резерви очікуваних або зазнаних збитків, де відображається зменшення корисності активів; резерви переоцінки; загальні резерви та фонди банку.

Резерви очікуваних або зазнаних збитків відображаються на контрактивних рахунках банку, що зменшує балансову вартість активів, яку вони регулюють. Ці резерви відображають суми грошових потоків, які банк не очікує отримати від розпорядження активом, тобто відображає негативний вплив кредитних ризиків. У зовнішній звітності інформація про ці резерви міститься у 7-ми групах. Групування цих резервів пропонуємо здійснювати на основі якості та суттєвості активів та відповідних їм резервів. Першу та другу групу становлять резерви під кредити за заборгованістю клієнтів та цінні папери, які складають найбільшу частку активів та резервів. Третя група – це інші активи, під які формуються резерви очікуваних або зазнаних збитків.

Відповідно активи, вартість яких передбачає врахування сформованих резервів також відображаються за такою структурою: кредити клієнтам, цінні папери банку та інші активи, які оцінюються на предмет зміни корисності.

Резерви переоцінки відображаються у складі активів банку, збільшуючи або зменшуючи балансову вартість активів. Тут варто визначити, що резерви переоцінки єдині з резервів, які відображають різносторонній вплив на вартість активів, оскільки «невизначеність середовища спричиняє виникнення ризикованої ситуації, яка може завершитись як з позитивним для суб'єкта діяльності результатами, так і мати небажані наслідки, що набувають форми збитків» [7, с.12]. Пропонуємо групувати резерви переоцінки саме за напрямом впливу, а не окремими групами об'єктів обліку.

Відповідне групування активів також здійснимо як групування активів, що до оцінюються та уцінюються. Тут варто зазначити, що аналіз структури активів, в аналізі резервів є допоміжним прийомом, а не навпаки, як зазвичай. Відповідно структура активів тут буде незвичною. Це виникає через те, що під цінні папери у портфелі на продаж одразу можливо формувати два резерви: переоцінки та очікуваних або зазнаних збитків, а офіційна звітність не дає можливості окремо відобразити фінансові інвестиції, в яких змінювалась ринкова вартість та очікувані надходження. Структуру активів, слід тут використовувати для порівняння із аналогічною структурою резервів. Це дозволяє без проведення детального факторного аналізу зрозуміти на скільки зміни в обсягах активів вплинули на зміну структури резервів.

Загальні резерви відображають суми прибутку, що направляється на формування резервів, які використовуватимуть в майбутньому на покриття ризиків. Ці резерви формуються для покриття непередбачуваних ризиків, тобто ризиків, які були попередньо зарезервовані у недостатньому розмірі або не резервувались взагалі. Отже в деякій мірі, загальні резерви захищають від тих самих ризиків, що й резерви очікуваних або зазнаних збитків та резерви переоцінки. Ці висновки корелюють із результатами суттєвої кількості зарубіжних досліджень, що виявляють різні варіанти регулювання вартості активів у зв'язку із кредитними збитками. Наприклад дослідження банківського сектору країн Азії показує, що в Японії контроль кредитної якості в банках менше регулюється формуванням резервів із прибутків. Тут мається так звана методика «врівнювання доходів» (income smoothing), кредитні ризики

відображаються через збитки, а не формування загальних резервів. «В Південній Азії в свідчення, що банки з низькою кредитною якістю більше використовують методику вирівнювання доходів, в той же час загальні резерви також змінюються з впливом циклічності, що перекриває один одного» [1, с. 12]. Тобто регулювання кредитних ризиків можливо фіксувати як резервами очікуваних або зазнаних збитків через відображення витрат, або через формування загальних резервів із розподілу затвердженого прибутку.

По аналогії із іншими резервами загальні резерви також мають мати об'єкт обліку, вартість якого він регулює. Теоретичне розуміння сутності загальних резервів та вже розглянуті варіанти відображення в обліку кредитних ризиків, призводить до розуміння того, що загальні резерви в деякій мірі відображають частину вартості всіх активів, розпорядження якими може призвести до збитків. Разом з тим, такі резерви не впливають на баланс банку.

Практичні дослідження показують, що резерви, зокрема резерви очікуваних або зазнаних збитків мають позитивний взаємозв'язок із прибутковістю банків, банківською ліквідністю та адекватністю капіталу [2, с.33]. Групування резервів є лише першим кроком у вимірюванні спочатку впливу на вартість активів, а в подальшому на означені показники.

Отже, для аналізу структури резервів слід розподілити резерви на три групи: резерви, які відображають негативний вплив ризиків на баланс банку (резерви очікуваних або зазнаних збитків та резерви уцінки), резерви, які відображають сукупний негативний вплив ризиків (резерви очікуваних або зазнаних збитків, резерви уцінки та загальні резерви), а також всі резерви банку, які відображають як негативний, так і позитивний вплив ризиків на вартість активів (резерви очікуваних або зазнаних збитків, резерви уцінки, загальні резерви та резерви дооцінки). Застосуємо запропоновану класифікацію для аналізу структури резервів ПАТ «КРЕДОБАНК», що і представлено у табл. 1.

Найбільшу частку в структурі резервів складають резерви очікуваних або зазнаних збитків (88,7 % і 93.15 % у 2014 та 2015 роках відповідно). З них, найбільше резервів створюється під кредити клієнтів. Частки інших складових резервів очікуваних або зазнаних збитків знизилась у 2015 році попри ріст абсолютних значень резервів. В загальному із усіх резервів зафіксованих в обліку 88.80 % у 2014 та 93.15 % знижували вартість активів, приводячи валову вартість до балансової. У 2014 році банком було визнано уцінку активів на несуттєвому у рівні, але це збільшило суму негативного впливу

резервів очікуваних або зазнаних збитків на 0,11 %. Сума загальних резервів не змінилася у досліджуваному діапазоні, але через ріст інших складових їхня частка скоротилася. В заданому періоді частка резервів, що відображають можливий негативний вплив ризиків становить 88.80 % та 93.15 % у 2014 та 2015 роках відповідно. Попри суттєвий негативний вплив ризиків, банком зафіксовано зростання ринкової вартості активів. Частка резервів дооцінки скоротилася із 3.82 % до 1.43 %, які відображають позитивний результат впливу ризиків на баланс банку. Зміни в структурі резервів в першу чергу пов'язані із суттєвим збільшенням резервів під кредити клієнтам.

Таблиця 1

Структура резервів ПАТ «КРЕДОБАНК»

Види резервів	2014		2015	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%
1. Резерви очікуваних або зазнаних збитків, в т.ч.:	483,0	88,70	690,2	93,15
2. Резерви під кредити клієнтів	445,7	81,84	649,3	87,63
3. Резерви під цінні папери	22,8	4,18	23,3	3,14
4. Резерви під інші активи	14,5	2,67	17,6	2,38
5. Резерви уцінки	0,6	0,11	0,0	0,00
6. Резерви, які зменшують вартість активів (1+5)	483,6	88,80	690,2	93,15
7. Загальні резерви	40,2	7,38	40,2	5,42
8. Резерви, що відображають негативний вплив ризиків (6+7)	523,7	96,18	730,4	98,57
9. Резерви дооцінки	20,8	3,82	10,6	1,43
10. Резерви всього (8+9)	544,5	100,0	740,9	100,00

Побудовано автором використовуючи звітність банку: [8].

Аналіз структури резервів без відповідної структури активів не був би повним. Групування статей активів здійснимо за аналогією: активи, балансова вартість яких зменшується на суму резервів очікуваних та зазнаних збитків за трьома групами та резервів уцінки; активи, які до оцінюються; всі активи банку, як сума від якої обчислюється частка інших активів банку і одночасно сума активів, вартість яких зарезервована на випадок непередбачуваних обставин. Проміжне групування не здійснюємо через включення цінних паперів з портфелю на продаж до декількох груп активів, що йшлося вище.

У звітності банків дані про активи вказуються в чистому вигляді в балансі банку. Наприклад, кредити вказуються за вирахуванням

обсягів сформованих резервів. Мається на увазі те, що резерви доцільніше розглядати у порівнянні із повною вартістю активів ніж чистою вартістю. Це робиться для приведення бази розрахунку резервів до єдиного виду. Якщо для резервів очікуваних або зазнаних збитків та уцінки, чиста вартість не містить резервів і відповідно для розрахунку базу для порівняння слід спочатку збільшити на суму сформованих резервів. Для дооцінюваних активів, такі маніпуляції недоцільні. Приведення обсягів активів до єдиного виміру, так наче вони не зменшувались на суми резервів, дозволяє не лише в структурному аналізі, а й в інших напрямках аналізу резервів банку.

Відповідна структура активів за період 2014-2015 років наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Структура активів ПАТ «КРЕДОБАНК»

Види активів	2014		2015	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%
1. Активи, які оцінюються на предмет зміни корисності, в т.ч.:	5585,8	88,73	8538,2	95,27
2. Кредити клієнтів	3338,7	53,03	4789,0	53,43
3. Цінні папери	1691,4	26,87	1858,1	20,73
4. Інші активи	555,7	8,83	1891	21,1
5. Активи, які уцінювались	473,2	7,52	0,0	0,00
6. Активи всього	6295,5	100,0	8962,5	100,0
7. Активи, які дооцінювались	809,3	12,85	1301,7	14,52

Побудовано автором використовуючи звітність банку: [8].

В таблиці активи наведені в тому порядку, в якому наведені резерви через необхідність відображення активів у відповідності до резервів, у вартості яких відображені ризики, під які створюються резерви.

Обсяги активів, під які формуються очікувані або зазані збитки, становлять левову частину активів банку, з них трохи більше 53% вкладено в кредити юридичним та фізичним особам. Частка цінних паперів скоротилась із 26,87% до 20,73%, хоча їхня абсолютна вартість і зросла. Це пов'язано із суттєвим збільшенням залишків грошових коштів, які включені у групу інших активів, частка яких зросла із 8.31% до 21,1% за досліджуваній період. Оскільки уцінки на кінець 2015 року не було, то сума відповідних активів становить нуль. А от сума активів, що дооцінювались збільшилась як в абсолютних значеннях, так і у відносних.

Головною метою включення структури активів є її порівняння із структурою резервів. Як бачимо, різниці є і доволі суттєві. Частка резервів, які створюються під кредити банків, є набагато вищою ніж частка відповідних активів в структурі активів, що свідчить про значно більшу частку резервування саме кредитів, ніж інших категорій активів. Цінні папери банку хоча і складають більше 20% балансу, проте відволікання коштів на формування резервів тут набагато нижче (в середньому 3,66 %). Співвідношення часток інших активів та відповідних їм резервів є ще нижчим, оскільки в цю категорію активів включені найбільш якісні активи банку, але такі які резервуються.

Вплив ризиків зміни ринкової вартості активів майже не вплинув на баланс банку, що видно із структури резервів, разом з тим, частка активів, які переоцінювались становить майже 1/5 всіх активів банку.

Як вже було визначено зміни в структурі резервів в першу чергу стосувалися зростання резервів під кредити в абсолютному значенні в 1,46 (649,3/445,7) разів, тоді як кредити клієнтам зросли в 1,43 (4789,0/3338,7) разів. Невелика, але різниця в темпах росту свідчить про погіршення якості кредитного портфеля банків. Маючи при аналізі структури резервів, структуру активів, аналітик має змогу побачити, що зміни в резервах під кредити пов'язані із ростом кредитування, а не суто зменшенням корисності активів.

Для того щоб зрозуміти чи були описані тенденції змін єдиними для резервів та активів застосуємо показники статистичного аналізу структури: лінійний та квадратичний показник структурних зрушень. Перший коефіцієнт обчислюється за формулою 1:

$$\Delta_j = \frac{\sum_{i=1}^n |d_{ij} - d_{ij-1}|}{n}, \quad (1)$$

де Δ_j – лінійний коефіцієнт структурних зрушень;

d_{ij} ; - частка i -го елемента структури в j -період;

n - число структурних складових [5, с. 104].

Значення цього коефіцієнта характеризує загальну сумарну зміну усіх структурних елементів без врахування напрямів зміни (збільшення чи зменшення). Розрахунок коефіцієнту наведено в таблиці 3. Отримані дані по лінійним змінам свідчать, що структура резервів залишалася набагато стабільнішою ніж структура активів. Оскільки зміни в суттєві зміни структурі резервів спостерігалися лише в одній групі, то усереднений показник лінійних зрушень є нижчим (1,9 п.п.) ніж аналогічний показник в активах (5,6 п.п.), де суттєві зміни спостерігалися в трьох із п'яти груп включених до розрахунку.

**Зміни в структурі резервів та відповідних активів
ПАТ «КРЕДОБАНК»**

Види резервів	Резерви		Активи	
	$ \Delta d $, п.п.	$ \Delta d ^2$, п.п.	$ \Delta d $, п.п.	$ \Delta d ^2$, п.п.
Резерви очікуваних або зазнаних збитків, в т.ч.:				
Резерви під кредити клієнтів	5,79	33,5	0,4	0,16
Резерви під цінні папери	1,04	1,08	6,14	37,70
Резерви під інші активи	0,29	0,08	12,3	150,55
Резерви уцінки	0,11	0,01	7,52	56,55
Загальні резерви	1,96	3,84	x	x
Резерви дооцінки	2,39	5,71	1,67	2,79
Лінійний (квадратичний) коефіцієнт структурних зрушень	1,9	2,72	5,6	7,04

Якщо структура не є однорідною, застосовують показник квадратичних структурних зрушень: формула 2.

$$S_j = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (d_{ij} - d_{ij-1})^2}{n}}, \quad (2)$$

де S_j – квадратичний коефіцієнт структурних зрушень;

d_{ij} ; – частка i -го елемента структури в j -період;

n – число структурних складових [5, с. 104].

Цей показник краще реагує на суттєві зміни в структурі, яких через властивості попередньої формули (середнє значення) у лінійних зрушеннях не помітно. Відповідно розраховані коефіцієнти є вищими у порівнянні із аналогічними лінійними структурними зрушеннями. Проте порівняння структур резервів та активів, знову показує більші структурні зміни в активах банку. Різниця між квадратичним коефіцієнтом та лінійний, як по резервам (2,72 п.п. та 1,9 п.п. відповідно), так і по активам (7,04 п.п. та 5,6 п.п. відповідно), не дуже відрізняються, що свідчить про відносну однорідність змін у структурі окремо резервів та активів.

Висновки. Запропонована структура резервів дозволяє підсумувати визнаний та можливий негативний вплив ризиків, а також позитивні результати впливу ризиків на вартість активів. Аналіз резервів банку не може бути повним у відриві від об'єктів обліку, вартість яких регулюють відповідні резерви. Відповідно, пропонується

паралельно із аналізом структури резервів здійснювати аналіз активів банку, звичайно згрупованих відповідно до структури резервів.

Отримані таким чином відомості дозволяють виявити тенденції в зміні структури, причини (без кількісного розрахунку) таких змін. Результати емпіричного дослідження дозволяють побачити взаємозв'язок резервів із активами банку. На основі запропонованої структури, можливо в подальшому визначити показники загального резервного навантаження та резервозабезпеченості, які є одними з багатьох показників впливу резервів на адекватність капіталу, та рівень прибутковості банку, що становить перспективи подальших досліджень.

Література.

1. **Packer F.** Loan loss provisioning practices of Asian banks. BIS working papers № 375 / **Frank Packer and Haibin Zhu.** – Bank for International Settlements, 2012. – р. 1-27.

2. **Rahim S.** Analysis of loan loss provisions: Malaysia and Gulf Corporation countries (GCC) Islamic Banks / **Siti Rohaya Mat Rahima, Shafinaz Ahmad Nazarb, Nurhaslina Ramlic.** – Journal of Islamic Finance, Vol. 4, No 2, 2015, p. 31-41.

3. **Гнилицька Л.В.** Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: [монографія] / **Л.В. Гнилицька.** – К.: КНЕУ, 2012. – 305 с.

4. **Дячек С.М.** Відображення в бухгалтерському обліку та аналіз резервів молокопереробних підприємств АПК: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / **С.М. Дячек.** – Київ, ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2008. – 21 с.

5. **Захожай В.Б.** Методика аналізу структурних зрушень інвестиційних доходів машинобудівних підприємств / **В.Б. Захожай, О.О. Казак** // Бізнес Інформ. – 2015. – № 8. – С. 102-107.

6. **Исаенко А.Н.** Экономический анализ и контроль финансовых резервов хозяйствующего субъекта: автореферат дис. канд. экон. наук: / **А.Н. Исаенко.** – Воронеж, Воронежский государственный университет, 2005. – 21 с.

7. **Примостка Л.О.** Банківські ризики: теорія і практика управління: [монографія] / **Л.О. Примостка, О.В. Лисенок, О.О. Чуб** та ін. – К.: КНЕУ, 2008. – 456 с.

8. Річна звітність ПАТ «КРЕДОБАНК» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kredobank.com.ua/about/annual_reports.html#.WMbzWvJ-bWE

9. **Романова С.В.** Организация учета и анализа резервной системы предприятия: автореферат дис. канд. экон. наук: 08.00.12 / **С.В. Романова.** – Шахты, 2000 – 25 с.

10. **Русиева И.Б.** Резервирование в системе бухгалтерского учёта : автореферат дис. канд. экон. наук: 08.00.12 / **И.Б.Русиева.** – Йошкар-Ола, 2004. – 21 с.

References.

1. **Packer F., and Zhu H.** (2012). Loan loss provisioning practices of Asian banks. BIS working papers No 375. Bank for International Settlements, p. 1-27 [in English].

2. **Rahim S., Nazarb S., and Ramlic N.** (2015). Analysis of loan loss provisions: Malaysia and Gulf Corporation countries (GCC) Islamic Banks. Journal of Islamic Finance, Vol. 4, No 2, p. 31-41 [in English].

3. **Hnylytska L.V.** (2012). *Oblikovo-analityczne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Accounting and analytical support economic security enterprises]*. Kyiv: KNEU, p. 305 [in Ukrainian].

4. **Diachek S.M.** (2008). Vidobrazhennia v bukhalterskomu obliku ta analiz rezerviv molokopererobnykh pidpriemstv APK [Reflection in accounting and analysis of reserves of milk processing enterprises of agroindustrial complex]. *The dissertation on competition of degree of candidate of economic Sciences*. Kyiv, NNTs «Instytut ahrarnoi ekonomiky», p. 21 [in Ukrainian].

5. **Zakhozhai V.B., and Kozak O.O.** (2015). Metodyka analizu strukturnykh zrushen investytsiynykh dokhodiv mashynobudivnykh pidpriemstv [The method of analysis of structural shifts of investment income of engineering companies]. *Business Inform – Business Inform*, No 8, pp. 102-107 [in Ukrainian].

6. **Isaenko A.N.** (2005). Jekonomicheskij analiz i kontrol finansovykh rezervov hozhajstvujushhego subekta [Economic analysis and control of financial reserves of the entity]. *The dissertation on competition of degree of candidate of economic Sciences*. Voronezh, Voronezhskij gosudarstvennyj universitet, p. 21 [in Russian].

7. **Prymostka L.O., Lisenok O.V., and Chub O.O.** (2008). *Bankivski ryzyky: teoriia i praktyka upravlinnia: monografija [Banking risks: theory and practice of management: monograph]*. Kyiv: KNEU, p. 456 [in Ukrainian].

8. Richna zvitnist PAT «KREDOBANK» [Annual statements of PJSC «KREDOBANK»]. *kredobank.com.ua*. Retrieved from: http://www.kredobank.com.ua/about/annual_reports.html#.WMbzWvJ-bWE [in Ukrainian].

9. **Romanova S.V.** (2000). Organizacija ucheta i analiza rezervnoj sistemy predpriatija [Organization of accounting and analysis of backup system]. *The dissertation on competition of degree of candidate of economic Sciences.* Shahty, p. 25 [in Russian].

10. **Rusieva I.B.** (2004). Rezervirovanie v sisteme bukhalterskogo uchjota [Redundancy in the accounting system]. *The dissertation on competition of degree of candidate of economic Sciences*, Yoshkar-Ola, p. 21 [in Russian].

Анотація.

Сіухіна К.М. Структурний аналіз резервів банку.

Стаття присвячена аналізу резервів, які відображаються в бухгалтерському обліку банків. Структурний аналіз резервів є одним із початкових етапів аналізу. Отримані результати цього етапу в подальшому використовуються для оцінки залежності резервів і показників прибутковості, ліквідності та адекватності капіталу. З метою вивчення такої залежності розглянуті особливості групування резервів і виокремлено три групи: резерви, які відображають негативний вплив ризиків на баланс банку, резерви, які відображають сукупний негативний вплив ризиків, а також всі резерви банку, які відображають як негативний, так і позитивний вплив ризиків на вартість активів. Уточнено порядок використання даних фінансової звітності з метою можливості аналізу отриманих показників. При побудові методики аналізу резервів враховано особливість резервів як об'єктів обліку, які є частиною балансової вартості активу. Задля аналізу змін та виявлення тенденцій в структурі резервів використані показники статистичного аналізу.

Ключові слова: *аналіз резервів банку, структурний аналіз, показник структурних зрушень, загальні резерви, резерви переоцінки, резерви очікуваних або зазнаних збитків, банківські ризики.*

Аннотация.

Сіухина К.М. Структурный анализ резервов банка.

Статья посвящена анализу резервов, отражающихся в бухгалтерском учете банков. Структурный анализ резервов является одним из начальных этапов анализа. Полученные результаты этого этапа в дальнейшем используются для оценки зависимости резервов и показателей доходности, ликвидности и адекватности капитала. С целью изучения такой зависимости рассмотрены особенности группировки резервов и выделены три группы: резервы, которые отражают негативное влияние рисков на баланс банка, резервы, которые отражают совокупное негативное влияние рисков, а также все резервы банка, отражающие как отрицательный, так и положительный эффект рисков на стоимость активов. Уточнен порядок использования данных финансовой отчетности с целью возможности анализа полученных показателей. При построении методики анализа резервов учтена особенность резервов как объектов учета, которые являются частью балансовой стоимости актива. Для анализа изменений и выявления тенденций в структуре резервов использованы показатели статистического анализа.

Ключевые слова: *анализ резервов банка, структурный анализ, показатель структурных сдвигов, общие резервы, резервы переоценки, резервы ожидаемых или понесенных убытков, банковские риски.*

Abstract.

Siukhina K.M. The structural analysis of bank reserves.

The article analyzes the reserves recorded in the banks. Structural analysis of reserves is one of the initial stages of the analysis. The results of this stage are subsequently used to estimate the correlation between reserves and profitability, liquidity and capital adequacy. For the purpose of studying of such correlation the features of reserves are reviewed and the three groups are formed:

reserves reflecting the negative impact of risks on the balance, reserves reflecting the cumulative negative risks' influence, and all reserves of the bank, reflecting both negative and positive impact of risks on price assets. The procedures of using data from financial statements are specified for the purpose of analysis of derived indicators. When building analysis techniques of reserves the economical features of reserves as accounting objects that are part of asset's carrying amount are taken into account. In order to analyze changes and identify trends in the structure of reserves the indicators of statistical analysis are used.

Keywords: *analysis of bank reserves, structural analysis, the indicators of structural changes, general reserves, revaluation reserves, loan loss reserves, the bank risks.*

УДК: 338.001.36

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКРИЗОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

**СЛОБОДЯНИК А.М., К.Е.Н., СТ. ВИКЛАДАЧ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Впродовж останніх років чинник кризи відігравав найважливішу роль на підприємствах переважної більшості галузей національної економіки. Подолання кризового стану підприємства потребує у кожному конкретному випадку адекватного, унікального та комплексного застосування антикризового управління, яке б мало за мету мінімізацію ризику втрати контролю над ситуацією та розвитку її за стихійним, деструктивним сценарієм. Елементи економічної кризи на мікроекономічному рівні залишаються виключно важливим чинником для машинобудівних підприємств, що проявляється, насамперед, у масовій збитковості та низькій рентабельності виробництва, цінових та структурних диспропорціях, недостатньому рівні конкурентоспроможності, незадовільній структурі балансу на рівні підприємств галузі, дефіциті обігових коштів, неплатоспроможності, незбалансованості відтворювальних процесів тощо. Зазначені факти актуалізують питання організації протидії кризовим явищам у рамках створення дієвих механізмів антикризового управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності, специфіки, завдань та інструментарію антикризового управління стали предметом наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних вчених,